

Nr 29

Av herrar **Sjöholm** och **Andersson** i Örebro, *angående handläggningen av lagsökning och betalningsföreläggande.*

(Lika lydande med motion nr 28 i Första kammaren)

I lag den 20 december 1946 om lagsökning och betalningsföreläggande regleras det förenklade rättegångsförfarande som står medborgaren till buds i fråga om möjligheten att förläna exigibilitet åt fordring. Förfarandet, som är helt skriftligt, utmynnar i att vederbörande domstol utfärdar bevis eller utslag vari kungöres respektive varav framgår att utmätning må ske för viss närmare angiven fordran. Frekvensen av dylika bevis och utslag är utomordentligt hög.

Sedan samhällets intresse kommit att av skilda anledningar riktas mot inkassofirmornas verksamhet — den är f. n. föremål för två olika utredningar — har uppmärksamhet ägnats det förhållandet att inkassobranschen till stor del eller måhända större delen för sin existens och sina vinstintressen är beroende av de anmärkningsvärt höga belopp domstolarna dömer ut i form av kostnadsersättning i samband med utfärdandet av betalningsförelägganden och lagsökningsutslag. Det åvilar gäldenären att betala dessa kostnadsbelopp, vilka icke sällan är beloppsmässigt högre än själva fordringen. Detta i förening med de ogenerade metoder som regelmässigt kommer till användning i inkassofirmornas praxis har med rätta väckt uppmärksamhet och anstöt.

Det har tidigare varit på tal att överföra bestyret med betalningsförelägganden och lagsökningsutslag från domstolarna till kronofogdemyndigheterna, vilket med all säkerhet och med fördel skulle låta sig göra, i all synnerhet som kronofogdes behörighet förutsätter domarkompetens. Det torde emellertid vara möjligt att ytterligare förenkla det förfarande som skall göra fordringsägarens anspråk exekutivt verkställbart. Ett praktiskt och radikalt grepp är därvid att helt slopa omvägen över lagsökningsutslag och betalningsföreläggande.

Metodiken är f. n. i korthet den att borgenären hos domstolen anmäler sin fordran. Domstolen delgiver gäldenären, som ålägges att inom viss kortare tid bestrida kravet vid äventyr att om så icke sker borgenärens talan kommer att bifallas och bevis respektive utslag utfärdas. Bestrides kravet, skall som regel målet av rätten hänskjutas till rättegång. I de fall då bestridande icke sker — vilket är det helt övervägande antalet — utfärdas

bevis respektive lagsökningsutslag, och dessa kan, om betalning uteblir, av borgenären översändas till kronofogdemyndighet för exekutiv verkställighet. Förfarandet hos kronofogdemyndigheten inledes med att skriftligt krav tillställes gäldenären.

Systemet synes kunna förenklas enligt följande. Den anmälan av fordringen som nu sker hos lagsökningsdomaren kan i stället göras hos kronofogdemyndigheten som bereder gäldenären tillfälle inkomma med bestridande; ifall så sker, bibehålles det för närvarande tillämpade förfarandet. Då däremot bestridande icke sker bör det exekutiva förfarandet omgående inledas. Utfärdandet av särskilda exekutionsurkunder tjänar intet nödvändigt eller ens något förnuftsmässigt motiverat syfte. Någon som helst reducering av graden av rättssäkerhet för någon av parterna uppstår icke. Metodiken skulle avlasta de hårt arbetstyngda domstolarna en mycket väsentlig arbetsbörda och ge dem utökad utrymme för den direkt dömande verksamhet som är och bör vara deras huvuduppgift. Å andra sidan uppstår icke någon tillnärmelsevis motsvarande ökning av arbetsbördan hos kronofogdemyndigheterna, enär huvudparten av lagsökningsutslag och betalningsförelägganden redan vid nuvarande system söker sig dit och beträffande dessa icke någon som helst arbetsuppgift skulle tillkomma jämfört med vad nu gäller. En rationalisering av det slag som här angivits skulle som en ytterligare önskvärd effekt innebära ett förbilligande av förfarandet eftersom kostnaden vid domstolen skulle bortfalla. Systemet skulle bli så enkelt att den enskilde medborgaren utan minsta svårighet själv skulle kunna driva sin sak och bevaka sin rätt — en icke oväsentlig fördel i ett demokratiskt uppbyggt rättssamhälle, där byråkrati, pappersexercis och allsköns krångligheter redan inmutat alltför vida områden.

Med återopande av vad vi ovan anfört hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t begära förslag till lagstiftning innebärande att domstols befattning med betalningsförelägganden och lagsökningsutslag bortfaller, att handläggningen härav överflyttas till kronofogdemyndighet, att ifrågavarande fordringar tillerkännes exigibilitet vid uteblivet bestridande och utan att särskild urkund därom utfärdas samt att övriga i motionen anlagda synpunkter beaktas.

Stockholm den 10 januari 1970

Sten Sjöholm (fp)

Sven G. Andersson (fp)
i Örebro